

**БАЛАНД БАРДОШТАНИ
РАҚОБАТПАЗИРИИ ОБЪЕКТҲОИ
САВДОИ ЧАКАНА БО ИСТИФОДАИ
МОДЕЛҲОИ ИМИТАТСИОНӢ**

*Ҳамроев Бахтиёр Абдунабиевич – унвонҷӯи
кафедраи менеҷмент ва маркетинги ДИС
ДДТТ, e-mail: hamroevb@mail.ru*

**ПОВЫШЕНИЕ
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ
РОЗНИЧНЫХ ТОРГОВЫХ ОБЪЕКТОВ
ПУТЕМ ИМИТАЦИИ МОДЕЛЕЙ**

*Хамроев Бахтиёр Абдунабиевич –
соискатель кафедры менеджмента и
маркетинга ИЭТ ТГУК, e-mail:
hamroevb@mail.ru*

**COMPETITIVENESS INCREASING RETAIL
FACILITIES BY MODELS SIMULATION**

*Hamroev Bakhtiyor Abdunabievich – claimant
for candidate degree of the department of
management and marketing under the IET TSUC,
e-mail: hamroevb@mail.ru*

Вожаҳои калидӣ: имитатсия, модел, мағоза, савдои чакана, радиус, рақобат, хизматрасонӣ.

Мақолаи мазкур ба масъалаҳои баланд бардоштани рақобатпазирии корхонаҳои савдои чакана бо истифодаи моделҳои имитатсионӣ бахшида шудааст.

Дар шароити муосир яке аз шартҳои муҳими баланд бардоштани самаранокии фаъолияти корхонаҳои савдои чакана оқилона ва самаранок ҷойгир намудани онҳо дар мавзевҳои аҳолинишин ба ҳисоб меравад. Дар мақола масъалаҳои ҷойгир намудани объектҳои савдои чакана бо назардошти радиуси хизматрасонӣ ба аҳоли ва дар заминаи гузаронидани нурсиномаҳои даврагӣ дар байни мизочон оварда шудааст, ки барои рақобатпазирии корхонаҳои савдои чакана замина мегузорад.

Ключевые слова: имитация, модель, магазин, розничная торговля, радиус, конкуренция, оказание услуг.

Данная статья посвящена повышению конкурентоспособности предприятий розничной торговли с использованием имитационных моделей. В современных условиях одним из важных условий повышения эффективности предприятий розничной торговли является их рациональное размещение в населенных пунктах. В статье рассматривается вопрос размещения объектов розничной торговли с учетом спектра услуг, оказываемых населению и на основании периодических опросов среди покупателей, что является основой для повышения конкурентоспособности предприятий розничной торговли.

Key words: imitation, model, shop, retail, radius, competition, provision of services.

The article under consideration dwells on competitiveness increasing retailers using models simulation. Under contemporary conditions, one of the important conditions aimed at increasing the efficiency of retail trade enterprises is considered to be their rational placement in settlements.

As well as, the article deals with the issue concerned with the placement of retail facilities taking into account the range of services provided to the population and based on periodic surveys among buyers which is the grounds targeted at the improvement of retail enterprises competitiveness.

Шарти муҳими баланд бардоштани самаранокии фаъолияти корхонаҳои савдои чакана оқилона ҷойгир намудани онҳо ба нуқтаҳои савдои молҳо мебошад, ки барои ин вазъият чунин алгоритмҳо истифода мешаванд:

- ҷараёнҳои савдо;
- траффик – савдо.

Принсипҳои асосии ҷойгир кардани корхонаҳои савдои чакана ҷараёнҳои мебошанд, ки дар марказҳои сараҳои маҳалҳои шаҳр, яъне дар ҷойҳои, ки ҳаракати асосии одамон мутамарказ шудаанд, ҷойгир намудани мағозаҳои мебошад [5, с. 12]. Дар марҳилаи муосир бештари олимони чунин нуқтаи назарро ба эътибор мегиранд, ки моҳияти он баназаргирии ҷиҳати кори пурсамари мағозаҳои озуқаворӣ бояд се омили асосӣ бошад: «макони ҷойгиршавӣ, макони ҷойгиршавӣ ва макони ҷойгиршавӣ» иборат аст [6, с. 300].

Барои таъмини рақобатпазирии корхонаҳои савдои чакана шароитҳои мувофиқ заруранд: мавҷудияти талаботи муштариён ба мол ва инфрасохтор, ки ба харидорон имкони харидани молро аз мағозаҳои дуртар аз макони зисташон фароҳам меоварад. Барои ин лозим аст:

- мавҷудияти роҳҳои нақлиёти автомобилӣ (бо назардошти инфрасохтор);
- таъмини харидорон бо нақлиёти шахсии худ;
- мавҷудияти ҷойҳои таваққуфҳои нақлиёт;
- таъмин будани харидорон бо камера-яхдонҳо ва дигар техникаҳои маишӣ.

Самаранокии траффик – савдо аз ҳисоби афзалиятҳои самаранок дар мағозаҳои калон, ки дорои қобилияти харидории молро ба миқдори зиёд бо нарҳҳои нисбатан арзон доранд, афзоиш меёбад. Ғайр аз ин, мағозаҳои калонтарин дорои таҷҳизоти замонавии тичоратии технологӣ ва ҳоҷагии пуриқтидори анбор мебошанд, ки бо хароҷоти камтарин барои нигоҳ доштани захираҳои молӣ имкон медиҳад. Ҳадафи харидорони ташрифоваранда ин аст, ки дар гипермаркет молҳоро назар ба мағозаҳои дигар бо нарҳи арзонтар харидорӣ намоянд. Ин ба харидорон имкон медиҳад, ки хароҷоти нақлиёт ва сӯзишвориро хангоми сафари тӯлонӣ сарфа намоянд.

Ба андешаи мо, савдои траффик ба харидор афзалиятҳои назаррас ва гуногун медиҳад. Аммо дар ин алгоритми ташкили савдо ҳанӯз баъзе ҷиҳатҳои манфӣ мавҷуданд. Онҳо асосан бо афзоиши хароҷоти истеъмоли алоқаманд мебошанд. Таркиби категорияи хароҷоти истеъмол маълум аст: вақт ва маблағи сарфшуда дар роҳ, вақти азназаргузаронии моли пешниҳодшуда, вақти интиҳоб, пардохти маблағ ва ғайра. Мағоза, масалан, дар масофаи 50 километр ҷойгир шуданаш мумкин аст. Харидор хангоми тай намудани чунин масофа, дар назар дорад, ки барои шинос шудан бо навъҳои мол вақти зиёде сарф мекунад. Чунон ки аз пурсишҳои мо маълум гардид, як гуруҳ харидороне ҳастанд, ки ягон чизе харидорӣ накарда, аксар вақт дар мағоза давр мезананд. Инак, савдои траффик дар баробари хислатҳои мусбӣ, ба фикри мо, камбудихо, ба монанди афзудани хароҷоти истеъмол низ дорад.

Муаллифони корҳои илмӣ-тадқиқотии ватанӣ ва хориҷӣ оид ба фаъолияти корхонаҳои савдои чакана ба шакли супермаркетҳо чунин минтақаҳоро дар қаламрави савдо фарқ мекунанд:

- Минтақаи 1 – радиусаш то 4800 метр;
- Минтақаи 2 – радиусаш аз 4800 то 6500 метр;
- Минтақаи 3 – радиусаш зиёда аз 6500 метр.

Шумораи харидорон бо наздикшавии ҷойгиркунии нуқтаҳои савдои чакана ба маҳалҳои аҳолинишин ба таври назаррас меафзояд.

Ҳамин тариқ, олимони африқоӣ масофаи ҷойгиршавии харидорони эҳтимолии мағозаи муайяни чаканаро дар радиуси 25 ҳазор метр муайян мекунанд [3, с. 209]. Муаллифони бритонӣ коэффисиентҳои гравитатсионии харидорони ду фурушандаи рақобаткунандаро, ки дар шаҳрҳои гуногун ҷойгиранд, муайян карда, мисолҳои ҳисобро барои масофаи 8 мил (12,8 ҳазор метр) [4, с. 214] ва дигарон – 15 мил (24 ҳазор метр) меоранд [2, с. 209]. Ҳисоби мазкур аз харидорон то нуқтаҳои савдо дар масофаи воқеӣ асос ёфтааст.

Э. Ньюман ва П. Каллен айнан ҳамин гуна модели асосии сохтори минтақаи савдори оварда, чунин қайд мекунанд: «Минтақаи аввалин метавонад тақрибан 70%-и истеъмолкунандагон, дуюмин – 20% ва сеюмин – 10%-и истеъмолкунандагони тасодуфиро дарбар гирад. Қиматҳои мушаххаси ададӣ вобаста ба ҷойгиршавӣ ва хусусияти савдои чакана, инчунин хусусиятҳои минтақаҳои чуғрофӣ низ фарқ мекунанд» [4, с. 212].

Ҷадвали 1. Таносуби сатҳи хизматрасонӣ бо назардошти талабот дар мавзӯҳои аҳолинишин [4, с. 25].

Талабот ба мол ва хизматрасонӣ	Радиуси дастрасии минтақавӣ, метр	Номи минтақа	Сатҳи марҳила
Ҳаррӯза	Дастрасӣ бо қадамҳо 300-500	Микроноҳия	зинаи I

Даврӣ	500-800	Минтақаи истиқоматӣ	зинаи II
Эпизодӣ	800-1500	Маркази умумии шаҳрӣ	зинаи III

Ба фикри мо чунин муносибат ба ташкили системаи хизматрасонии савдои чакана имконият медиҳад, ки мураккабии хизматрасониҳо ба назар гирифта, меъёрҳои хизматрасонӣ муқаррар ва иҷрои онҳо назорат карда шавад (Ҷадвали 1).

Зинаи 1. Заминаи асосии ин сатҳи хизматрасонӣ маҳсулоти ҳӯроквории табиӣ аз ҷониби таъминкунандагони маҳаллии мағозаҳои озуқаворӣ истеҳсолшуда ва ташаққули шабакаи мағозаҳои махсусгардонидашуда, ки дар биноҳои истиқоматӣ сохта шудаанд, иборат аст. Сарфи назар аз он, ки муассисаҳои савдои чакана дар навъи молҳои фурухташаванда миқдори зиёди маҳсулоти ба ҳамдигар алоқаманд дошта бошанд ҳам, ҳамаи онҳоро аз рӯи хусусиятҳои ҷараёни истеҳсол, муҳлати нигоҳ доштан, банду баст, бо мақсади риояи меъёрҳои санитарӣ ба як гурӯҳ дохил мекунанд.

Зинаи 2. Ба ин марҳила мағозаҳои ҳӯрокворие дохил мешаванд, ки дар кӯчаҳои серодам дар назди истгоҳҳои автобус ҷойгиранд. Онҳо бо васеъ будани навъҳои маҳсулоти озуқаворӣ, ки қисми зиёди харидоронро ба худ ҷалб карданд, фарқ карда мешаванд. Мағозаҳои озуқаворӣ дорои афзалияти нақлиётӣ буда, дар рӯзҳои истироҳат, танаффуси нисфирузӣ ва ғайра қор карда наметавонианд, ки ин дастрасии онҳоро ба аҳоли маҳдуд мекард.

Зинаи 3. Ба ин марҳила мағозаҳои универсалӣ ва супермаркетҳое дохил мешаванд, ки одатан дар марказҳои шаҳрҳои калон ҷойгиранд. Онҳо мебоист бо молҳои эксклюзивӣ, талаботи ягона дошта ва истифодабарии дарозмуддат савдо мекарданд, вале ба инҳо ворид намудани сохторҳои дорои молҳои зинаҳои пештараи хизматрасонии савдо ба аҳолии шаҳр мумкин аст.

Дар айни замон дар онҳо шӯбаҳои молҳои ба зинаҳои 1 ва 2 дахлдоштаро ҷойгир кардан мумкин буд.

Хусусиятҳои тараққиёти ҳозиразамонро ба назар гирифта, бо мақсади баланд бардоштани сифати хизматрасонии савдо ҷадвалеро дида мебароем, ки сатҳҳои сохтори хизматрасонии савдои шаҳр ва хислатҳои корхонаҳои савдои чаканаро дар бар мегирад. (Ҷадвали 2).

Ҷадвали 2. Тавсифи умумии корхонаҳои шабакаи савдо, ки ба минтақаҳои гуногуни шаҳр хизмат мерасонанд

Сатҳи хизматрасонии дохилишаҳрӣ	Дастрасӣ	Масоҳати савдо, м ²	Навъҳои молҳо	Усули бартарии хизматрасонӣ	Навъи бинои мағоза
Маҳаллӣ	Бо қадамҳо	20-400	Маҳсулоти талаботи ҳаррӯза дошта	Тавассути пештахта	Дохилшуда, дарунсохт
Шаҳрӣ	Нақлиётӣ	Зиёда аз 400	Навъҳои гуногун	Худхизматрасонӣ	Дарунсохт, мустақилона

Барои шабакаи шаҳрии муассисаҳои савдои статсионарӣ, ки навъҳои гуногуни маҳсулотро мефурушанд, бояд масоҳати фуруш зиёда аз 400 м² кифоя бошад. Ин имкон медиҳад, ки пешниҳоди маҳсулот ва ташкили хизматрасонии муштариён бо усули худхизматрасонӣ сурат гирад ва имкони ба ҷараёни истеъмолкунандагон мутобиқ шуданро медиҳад, ки он ба талаботи фурушандагони шаҳр мувофиқат мекунад. Мағозаҳои аҳамияти маҳдуд дошта чунин нуқтаҳои савдои чакана ҳисоб карда мешаванд, ки молҳои талаботи ҳаррӯза мефурушанд ва мағозаҳои махсусгардонидашудаи дорои масоҳати хурди аз 18 то 400 м² ҳисобида мешаванд.

Минтақаи савдо як қисми ҳудуди он мебошад, ки бо дараҷаи дур будан аз мағоза тавсиф мешавад. Мувофиқи ақидаи М. Леви ва П. Каллен се минтақа мавҷуд аст: наздик, миёна, дур. Сарҳади минтақаи наздикро онҳо на бештар аз 2 – 4 ҳазор метр (дар масофаи 10 дақиқа аз мағоза) муайян мекунанд. Минтақаи миёна дар ҳудуди радиусаш 2-6 ҳазор метр (15-20 дақиқа) ҷойгир аст. Минтақаи дуртар аз 6 ҳазор метр ҷойгир шудааст ва метавонад дар шаҳрҳои калон ба масофаи то 25 ҳазор метр дароз карда шавад [3, с. 80].

Усулҳои дар боло зикршударо таҳлил намуда, оид ба масъалаҳои радиуси минтақаи хизматрасонӣ ба аҳоли ҷадвали зеринро пешниҳод менамоем (Ҷадвали 3):

Ҷадвали 3 – Дастрас будани радиуси хизматрасонӣ

Минтақа		Радиус/ метр	Оммаи харидорон	Дақиқаҳо
1	Дастрас	2-4 000	70 %	10
2	дастрасии миёна	2-6 000	20 %	15 - 20
2	расидан душвор	зиёда аз 6000	10 %	бештар аз 25

Таҳияи муаллиф.

Истифодаи модели Д. Хаффи имкон медиҳад, ки андозаи савдои чаканафурӯшонро дар муқоиса бо модели Рейли, ки ба марказҳои савдои калонтар нигаронида шудааст, муайян намоем. Воқеан, ҳангоми баррасии мисоли боло мо дар ин самт як қадам пеш гузоштем. Аз ҷониби Д. Хаффи мафҳуми «чолибият барои муштариини инфиродӣ»-и мағозаи мушаххас, ки дар минтақаи истиқоматии i ҷойгир аст, ворид карда шудааст.

Нишондиҳандаи нисбии «чолиб будани мағоза барои харидор» ҳамчун заминаи ҳисоб гирифта шудааст:

$$A_{ij} = \frac{S_j^a}{T_{ij}^b}, \quad (1)$$

ки дар ин ҷо:

A_{ij} – чолибияти мағозаи j барои харидори i ;

S_j – андозаи мағозаи j ;

T_{ij} – масофа аз муштариини i то мағозаи j ; ин нишондиҳанда бо нишондиҳандаи вақти зарурӣ барои ташриф ба мағоза метавонад иваз карда шавад;

a – нишондиҳандаи аҳамиятнокии барои харидор аз рӯи андозаи мағоза; дар ҳисобкуниҳо фарз мекунем, ки $a=1$ аст;

b – нишондиҳандаи аҳамиятнокии масофа то мағоза барои харидор, вақти зарурии рафт ба мағоза; дар ҳисобҳо мо тахмин мекунем, ки $b = 2$ аст.

Ин аз эътирофи он далолат мекунад, ки масофа (вақти) нисбат ба андозаи нуқтаи савдои чакана ба рафтори харидор нисбат ба ҷои хариди мол бештар таъсир мерасонад.

Эҳтимолияти он, ки харидори i мағозаи j -ро афзалтар медонад, бо формула ифода карда мешавад:

$$P_{ij} = \frac{A_{ij}}{\sum A_{ij}}, \quad (2)$$

ки дар ин ҷо:

P_{ij} эҳтимолияти он аст, ки мағозаи додашудаи j муштариини i -ро ба худ ҷалб мекунад.

Барои мисол ду мағозаи хӯроквориро дида мебароем, ки масофаи байни онҳо 1200 метр аст; масоҳати савдои мағозаи Душанбе 750 м², мағозаи «Дирам» 280 м² мебошад. Бигзор хонаҳое бошанд, ки аз мағозаи калони Душанбе 950 метр ва аз мағозаи на он қадар калони «Дирам» 600 метр дуртар воқеъ бошанд.

Нишондиҳандаи чолибияти нисбии як харидори мағозаи калонтар, вале дуртар аз Душанберо ҳисоб мекунем:

$$A_{i1} = \frac{S_1^a}{T_{ij}^b} = \frac{750}{950^2} = \frac{750}{902500} = 0,00083.$$

$$A_{i2} = \frac{S_2^a}{T_{ij}^b} = \frac{250}{600^2} = \frac{250}{360000} = 0,00069$$

Он гоҳ эҳтимолияти ба мағозаи Душанбе омадани харидор чунин хоҳад буд:

$$P_{i1} = \frac{A_{ij}}{\sum A_{ij}} = \frac{0,00083}{(0,00083 + 0,00069)} = 0,546$$

Ва эҳтимолияти ташрифи онҳо аз мағозаи хурди «Дирам» чунин хоҳад буд:

$$P_{i2} = \frac{A_{ij}}{\sum A_{ij}} = \frac{0,00069}{(0,00083 + 0,00069)} = \frac{0,00069}{0,00152} = 0,453$$

Вобаста ба ин, мизоче, ки дар масофаи қайдшуда аз ду корхонаҳои фурӯши чакана зиндагӣ мекунад, 54,6% имкони интихоби мағозаи калонтарро дорад, гарчанде ки он аз

раќиби худ барои харидор дуртар аст, эҳтимолияти хариди мол дар мағозаи хурдтар танҳо 45,3% хоҳад буд.

Бояд қайд кард, ки ҳисобкунии аввал ба арзишҳои муқарраршудаи параметрҳои «а» ва «б» дахл дорад. Дар баробари ин, дараҷаи таъсири параметрҳои баррасишавандаро метавон бо дигар таносубҳои пешниҳодкардаи муаллифони лоиҳа ва дар асоси дигар арзишҳо ва асоси эмпириқӣ ифода кард.

Ба ғайр аз омилҳои, ки мо истифода мебарем, чунин омилҳо, ба монанди сатҳи нарх, васеъ будани навъҳо ва ғайраро ба кор бурдан мумкин аст, ки ин дар навбати худ ҷараёни бештар меҳнатталаб мебошад.

Мо истифодаи амалии модели Хаффро дар робита ба танҳо ду харидор баррасӣ кардем. Дар амал шумораи онҳо хеле зиёд шуда метавонанд, зеро ин модел имкон медиҳад, ки қиматҳои эҳтимолиятро барои шумораи номаҳдуди фурӯшгоҳҳои чакана ҳисоб кунем. Дар асоси панҷ корхонаи савдои чаканаи шаҳри Хучанд (мағозаҳои «Анис», «Оазис-2», «Муҳайё», «Хуршед+» ва «Амид») хоҷагиҳои хонавода нисбат ба нишондиҳандаҳои ҷолиби диққати нисбиро барои харидорони ин мағозаҳо ҳисоб мекунем. (Ҷадвали 4).

Ҷадвали 4. Ҳисоб кардани ҷолибияти нисбӣ барои харидорони панҷ мағозаи дар наздиқӣ ҷойгиршуда

Мағоза	Масоҳати савдо, м ²	Масофа аз хона то мағоза (Т), метр	T ²	Нишондиҳандаи ҷолибияти нисбии мағоза j $A_{ij} = \frac{S_j^a}{T_{ij}^b}$	Эҳтимолияти он ки муштарӣ i мағозаи j-ро афзалтар медонад $P_{ij} = \frac{A_{ij}}{\sum A_{ij}}$
«Анис»	750	950	902500	0,00083	0,120
«Оазис - 2»	680	600	360000	0,00069	0,100
«Муҳайё»	473	460	211600	0,0022	0,318
«Хуршед+»	810	824	678976	0,0011	0,159
«Амид»	724	580	336400	0,0021	0,303
Ҷамағӣ				0,00692	1,000

Ҳисобҳои муаллиф

Дар асоси ҳисобҳои гузаронидашуда ҳулосаҳои зерин баровардан мумкин аст. Аввалан, эҳтимолияти ташриф аз ҳар як панҷ корхонаи савдои чакана аз ҷониби харидоре, ки ҷои истиқоматаш дар минтақаи ҷойгиршавии онҳо ҷойгир аст, муайян карда мешавад. Бар асоси дараҷаи пешбинишудаи таъсири ин ду омил, ҷои эҳтимолии харид мағозаи «Анис» (дуюмин калонтарин, вале нисбат ба мағозаи калонтарин ба хонавода хеле наздиктар ҷойгир аст) ба ҳисоб меравад. Аз рӯи таҳлили гузаронидаи мо маълум мегардад, ки мағозаи наздиктарин, вале хурдтар, «Муҳайё», ҷои эҳтимолан камтарини харид аст.

Эҳтимоднокии ҳисобҳо бо ҷамъ кардани эҳтимолияти ба нуқтаҳои савдои алоҳида рафтани он тасдиқ карда мешавад. Маблағи умумии онҳо бояд як бошад, ки дар сатри поёни сутуни рости ҷадвал инъикос ёфтааст.

Таҳлили ҳисобҳо барои ду ва панҷ мағозаҳо нишон медиҳад, ки бо афзоиши шумораи онҳо, эҳтимолияти ташрифи мизочон ба онҳо коҳиш меёбад. Маълум аст, ки агар шумораи мағозаҳо 10 бошад, пас эҳтимолияти миёна тақрибан 10% (100% / 10) ва бо шумораи мағозаҳо 20 будан танҳо 5% (100% / 20) хоҳад буд.

Ҷамин тавр, моделсозии имитатсионии баланд бардоштани рақобатпазирии объектҳои савдои чакана талаботи иқтисодии бозоргонӣ буда, амалинамоии он яке аз шартҳои муҳими пешрафти соҳа мебошад. Олимону пажӯҳишгарони масоили мазкур бар он назаранд, ки барои баланд бардоштани рақобатпазирии объектҳои савдои чакана омилҳои ҷойгиршавӣ ва минтақаҳои ҷуғрофӣ таъсир мерасонанд.

АДАБИЁТ

1. Андреева Е. С. «Проблемы размещения торговой сети в застройке крупного города» / Вестник Удмуртского университета. Серия «Экономика и право» Научный журнал. г. Ижевск № 4 / 2011. С.25
2. Варли Р., Рафик М. Основы управления розничной торговлей. М.: Изд. дом Гребенникова, 2005. – 456 с.
3. Леви М., Вейтц Б. А. Основы розничной торговли / пер. с англ.; под ред. Ю.Н. Каптуревского. СПб.: Питер, 1999. – 448 с.
4. Ньюман Э., Каллен П. Розничная торговля: самоорганизация и управление / пер. с англ.; под ред. Ю. Каптуревского. СПб.: Питер, 2005. – 416 с.
5. Практические советы по торговой практике / под ред. Э.С. Гальперина. Одесса: Изд-во журн. «Торговое дело», 1912. Ч. 1-2.
6. Современная логистика. 7-е изд. / пер с англ. М.: Изд. дом «Вильямс», 2004. – 624 с.

REFERENCES

1. Andreeva E. S. Problems of placement of a trading network in the development of a large city / Bulletin of Udmurt University. Series "Economics and Law" Scientific journal. Izhevsk No. 4 / 2011. - P. 25.
2. Varley R., Rafik M. Fundamentals of retail management. - M.: House of Grebennikov, 2005. - 456 p.
3. Levi M., Weitz B. A. Fundamentals of retail trade / translated from English; edited by Yu.N. Kapturevsky. - St. Petersburg: Peter, 1999. - 448 p.
4. Newman E., Cullen P. Retail trade: self-organization and management / translated from English; edited by Y. Kapturevsky. St. Petersburg: Peter, 2005. - 416 p.
5. Practical advice on trading practice / under the editorship of E.S. Galperin. Odessa: Izd-vo zhurn. "Trade business", 1912. Part 1-2.
6. Modern logistics. The 7th edition / translated from English. - M.: Williams, 2004. - 624 p.